

หอมนิทราชาธิราช ราชโอรส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามนิทราธิราช บรมนาถบพิตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒

วันจันทร์ที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา ภูมิประเทศตามสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วย โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนา ก็จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์
จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒

วันจันทร์ที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักกรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเปี่ยมด้วยพระปัญญาธิคุณ พระเมตตาธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณที่ปกเกล้าคุ้มครอง ช่วยระงับเหตุเภทภัยร้อนผ่องทุกข์เข็ญ อันวยแต่ความร่มเย็นเป็นสุข แก่พสกนิกรใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารตลอดมา ทรงบำเพ็ญพระราชกิจจานุกิจเพื่อประโยชน์อันไพศาล เกื้อกูลแก่อาณาประชาราษฎร์ทุกหมู่เหล่า ทรงพระราชวิริยะอุตสาหะในการศึกษาศาสตร์สาขาต่างๆ จนทรงพระปรีชาอย่างแตกฉานโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านภูมิศาสตร์และได้ทรงนำวิทยาการด้านนี้ มาวางระบบจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศชาติ พระปรีชานี้เป็นที่สรรเสริญประจักษ์ทั่วทิศานุทิศ เป็นเหตุพิเศษสมควรเฉลิมพระเกียรติคุณในวงวิชาการเพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทสืบไป

ตลอดระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชน ภาพพระราชกรณียกิจที่ทำให้ทวยราษฎร์คุ่นเคยและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ คือ ภาพที่ทรงถือแผนที่ไว้ในพระหัตถ์เพื่อทรงงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรอย่างมิทรงย่อท้อและเหน็ดเหนื่อย พระปรีชาด้านการใช้แผนที่นี้ นับเป็นการนำสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่มาประกอบพระบรมราชวินิจฉัยเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ทั้งหลายได้อย่างดียิ่ง ทั้งทรงเชี่ยวชาญการจัดทำและใช้แผนที่อย่างหาผู้ที่เสมอได้ยาก ทรงจัดเตรียมติดต่อแผนที่ด้วยพระองค์เอง ทรงศึกษาข้อมูลและใช้แผนที่อย่างละเอียดทั้งก่อนและในขณะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่เป้าหมายทุกครั้ง นอกจากนี้ยังทรงใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม ช่วยกำหนดรูปแบบโครงการตามแนวพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้รายละเอียดอย่างถูกต้อง หากทรงตรวจพบว่ามีข้อมูลเพิ่มเติมหรือคลาดเคลื่อน จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พระปรีชาและพระมหากรุณาธิคุณทั้งนี้ นับได้ว่าเป็นคุณูปการใหญ่หลวงต่อการแผนที่ของประเทศไทยสืบมาจวบจนปัจจุบัน

ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า น้ำคือชีวิต ทรงมุ่งพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน ด้วยทรงตระหนักว่า เกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศอยู่นอกเขตชลประทานแต่ยังต้องพึ่งพาน้ำฝนและน้ำจากแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก และด้วยพระอุปนิสัยเชิงช่างและค้นคว้าทดลอง ครั้งทรงพระเยาว์ได้ทรงประดิษฐ์ระบบชลประทานเป็นของเล่น จนทรงเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการไหลของน้ำ ด้วยพระคุณลักษณะและความสนพระทัยในเรื่องน้ำผานเข้ากับความเอื้ออาทรต่อทุกข์สุขของราษฎร จึงมีพระราชดำริพัฒนาแหล่งน้ำซึ่งแบ่งเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภคขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำและฝายทดน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการรักษาดันน้ำลำธาร เพื่อการผลิตไฟฟ้า การระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มและโครงการบรรเทาอุทกภัย นอกจากนี้ ยังทรงคิดค้นประดิษฐ์กังหันน้ำชัยพัฒนา เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของน้ำที่เน่าเสียเพราะมลภาวะ เป็นแนวทางแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรน้ำธรรมชาติของประเทศและของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการอนุรักษ์พัฒนาดินและทรัพยากรธรรมชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น มีจำนวนทั้งสิ้น ๖ ศูนย์ โดยเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรสมบูรณ์แบบ ทั้งการแก้ไขปัญหาดินเดิมของดิน การพัฒนาให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งยังพระราชทานโครงการที่ก่อประโยชน์หลากหลาย กรณีโครงการปรับสภาพบริเวณที่เป็นป่าพรุในพื้นที่ภาคใต้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นการใช้ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเมื่อปรับสภาพป่าพรุแล้วสามารถใช้พื้นที่ขอบพรุเป็นที่เพาะปลูก ส่วนพื้นที่ในพรุใช้สำหรับเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โครงการอนุรักษ์ป่าไม้บริเวณต้นน้ำเพื่อป้องกันภัยด้านการเกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก การกัดเซาะผิวดิน โครงการด้านการจัดการพื้นที่เพื่อพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หลายพื้นที่ ทรงให้จัดตั้งหมู่บ้าน จัดสรรที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรในบริเวณพื้นที่ชายแดนที่อยู่อย่างกระจัดกระจายให้สามารถรวมกลุ่มได้ ทรงให้พัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาโดยวิธีการจัดสร้างแหล่งน้ำ และจัดโครงการอื่นมาช่วยให้ราษฎรมีคุณภาพและยังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติ

โดยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระปรีชาสามารถด้านภูมิศาสตร์และทรงนำศาสตร์สาขานี้มาประยุกต์ใช้บำเพ็ญพระราชกรณียกิจพัฒนาประเทศ เป็นที่ตามหิตประโยชน์ต่อประเทศชาติและราษฎรทั่วทุกภูมิภาคตั้งพรณนา ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ สภามหาวิทยาลัยทักษิณในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณให้เป็นที่ปรากฏในวงวิชาการ และเพื่อเป็นสิริมงคลอันสูงยิ่งแก่มหาวิทยาลัยทักษิณสืบไป

ทรงพระเจริญ

